

Applications and advantages of the use of scientific social networks in the university students of Khorramabad City

Fariborz Doroudi

Assistant professor, Iranian Research Institute for Information Science and Technology (IranDoc), Tehran, Iran. (Corresponding Author), Email: doroudi@irandoc.ac.ir

Fateme Dalvand

M.S. in Information Science and Knowledge; Management and Planning Organization of Iran, Lorestan, Khorramabad, Iran. Email: fatemehdalvand83@yahoo.com

Received: 2022-05-01 Revised: 2023-04-11 Accepted: 2023-09-30 Published: 2024-06-19

Citation: Doroudi, F., & Dalvand, F. (2024). Applications and advantages of the use of scientific social networks in the university students of khorramabad city. *Library and Information Science Research*, 14(1), 245-264. doi: 10.22067/infosci.2023.80727.1151

Abstract

Introduction: Social media is seen as an integral part of modern communication and information sharing. One of the types of social networks is its scientific type. Academic Social Networks are alike to social networking sites, but designed for the academic community. These online platforms allow us to develop a profile and connect with other researchers to share academic related content. So, academic social networks have become Beloved among researchers and scientists. A variety of academic social networking platforms have gained popularity over the past decades. A common feature of many of these academic social networking websites is to prepare an online repository to users who can share and use research contents. These social-networks such as Academia, LinkedIn and ResearchGate are becoming very popular among academics. These social networks allow uploading and sharing academic contents, such as articles, abstracts, reviews, and links to published texts. It is important for researchers to use these academic social networks effectively to maximize its benefits. Therefore, it must be emphasized that academic social media is a strong equipment with which academics can share and use their publications. Also, through this tool, they provide information and collaborate with their colleagues. Scientific social networks have increased the ability of specialists. In addition, they have given them a favorable introduction and have expanded the specialized cooperation networks. This research aimed at studying the familiarity with applications and advantages of the use of scientific social networks among the university students of Khorramabad city, Iran.

Methods: The type of research is applied. The research method is survey-descriptive. The statistical population was about 5000 students. The study sample was 374 male and female students of state and nongovernmental universities (such as Azad, Payam Noor and Applied-Science ones) from Khorramabad city. Data were collected by the researcher-made questionnaire and at an interval scale. The questionnaire included scientific, educational, cultural and social components. Scientific component refers to information and reliable specialized resources in the subject area. The educational component also deals with students' curricular topics, and the cultural component includes matters related to the topics of beliefs,

values and behavior. Also, the social component is related to the issue of communication and interaction among students. The validity of the questionnaire was done using the formal validity method, using the opinions of subject experts. The final reliability of the questionnaire in the sample of 374 students was determined to be .94 using Cronbach's alpha method. In order to analysis of the data, the software SPSS 21 was used.

Findings: The results showed that the rate use of the users of scientific social networks in Khorramabad academic students were lower than average or in low level. the applications of the use of scientific social networks in Khorramabad university students indicated that the use of scientific social networks in the instruction, research, scientific, and social fields provide a suitable platform for scientific communication among students, teachers and researchers. Culturally transferring the knowledge and update concepts were important. Also, the advantages of the use of scientific social networks in Khorramabad university students in the field of time spent of the use of resources, considered as a useful system in academic libraries, used by ordinary people and non-students, raising awareness, enhancing learning, the acquisition of useful content and scientific articles, promote the scientific and research among students, the dissemination of information and the library's refreshes, attracting students and use of this modern system were important.

Conclusion: Using scientific social networks such as LinkedIn, ResearchGate, and Academia, books, articles, and library files can be easily shared for accessibility. It provided appropriate information services and supported educational and research activities. Also, important benefits were identified in the use of social networks. Among them were scientific communication and interaction among students, rapid dissemination of information, bringing users closer beyond the geographical location, influence for better communication in virtual space, awareness of the proper functioning of networks, optimization of the time of using resources, the useful role of this system in academic libraries and strengthening the awareness of specialized students. One of the important problems in using social networks is the low level of digital literacy among students. Research suggestions included teaching digital literacy and information literacy for students; increasing the scientific communication between professors and students through scientific social networks; teaching university courses through scientific social networks; holding training workshops to strengthen the skills of using scientific social networks; and encouraging students to make specialized use of these networks.

Keywords: Scientific social networks, Students, Khorramabad city, Universities

 <p>دسترسی آزاد</p>	<p>پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی</p> <p>https://infosci.um.ac.ir</p>	 <p>مقاله پژوهشی</p>
--	--	---

کاربردها و مزایای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در میان دانشجویان شهر خرم‌آباد

فریبرز درودی

استادیار، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایران‌داک)، تهران، ایران (نویسنده مسئول). doroudi@iranodoc.ac.ir

فاطمه دالوند

دانش‌آموخته کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی؛ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان لرستان، خرم‌آباد، ایران.
fatemehdalvand83@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۱۱	تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۱/۲۲	تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۰۸	تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۳/۳۰
استناد: درودی، فریبرز، دالوند، فاطمه. (۱۴۰۳). کاربردها و مزایای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در میان دانشجویان شهر خرم‌آباد. پژوهش‌نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۴(۱)، ۲۶۴-۲۴۵. doi: 10.22067/infosci.2023.80727.1151			

چکیده

مقدمه: هدف پژوهش حاضر آشنایی با کاربردها و مزایای بهره‌گیری دانشجویان از شبکه‌های اجتماعی علمی در میان دانشجویان دانشگاه‌های شهر خرم‌آباد است.

روش‌شناسی: نوع پژوهش کاربردی و روش پژوهش پیمایشی توصیفی است. جامعه آماری حدود ۵/۰۰۰ نفر دانشجو بودند. نمونه مورد بررسی ۳۷۴ نفر از دانشجویان دختر و پسر شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی (آزاد، پیام نور، علمی کاربردی) شهر خرم‌آباد بودند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق‌ساخته بود. روایی پرسشنامه به شیوه روایی صوری، با بهره‌گیری از نظر متخصصان موضوعی به انجام رسید. پایایی نهایی پرسشنامه در نمونه‌های ۳۷۴ نفری به روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه برابر ۰/۹۴ تعیین شد. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار اسپ‌اس‌اس استفاده شد.

یافته‌ها: یافته حاکی از آن است که میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد پایین‌تر از حد متوسط و در حد کم قرار دارد. کاربردهای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در میان دانشجویان شهر خرم‌آباد نشان داد که کاربرد شبکه‌های اجتماعی علمی در زمینه آموزشی، پژوهشی، علمی، اجتماعی، فراهم آوردن بستر مناسب برای ارتباط علمی دانشجویان با اساتید و محققان، فرهنگی و انتقال دانش و مفاهیم روز دارای اهمیت است. همچنین مزیت‌های بهره‌گیری شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد نیز در زمینه صرف زمان استفاده از منابع، تلقی به‌عنوان سامانه‌ای مفید، مورد استفاده بودن برای افراد عادی و غیر دانشجوی، افزایش آگاهی، افزایش یادگیری، کسب مطالب مفید و علمی، ارتقای علمی و پژوهشی دانشجویان، دسترسی به اطلاعات و تازه‌های کتابخانه و جذب دانشجویان و استفاده از این نظام نوین است.

نتیجه‌گیری: با استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی مانند لینکدین، ریسینگیت و آکادمیا می‌توان به‌راحتی کتاب‌ها، مقالات و فایل‌های کتابخانه را برای دسترس‌پذیری به اشتراک گذاشت. خدمات اطلاعاتی مناسب ارائه داد و فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی را پشتیبانی کرد. همچنین فواید مهمی در استفاده از شبکه‌های اجتماعی شناسایی شد. از جمله: ارتباطات علمی و تعامل میان دانشجویان، اشاعه سریع اطلاعات، نزدیک کردن کاربران فراتر از موقعیت مکانی و جغرافیایی، تأثیرگذاری برای

ارتباط بهتر در فضای مجازی، آگاهی نسبت به کارکرد مناسب شبکه‌ها، بهینه‌سازی زمان استفاده از منابع، نقش مفید این سامانه در کتابخانه‌های دانشگاهی و تقویت دانش تخصصی دانشجویان. یکی از مشکلات مهم در استفاده از شبکه‌های اجتماعی پایین بودن میزان سواد دیجیتال و سواد اطلاعاتی دانشجویان است.

کلیدواژه‌ها: شبکه‌های اجتماعی علمی، دانشجویان، شهر خرم‌آباد، دانشگاه‌ها

مقدمه

افزایش سریع رشد عصر انقلاب فناوری و اینترنت، به‌ویژه شبکه‌های اجتماعی، واقعیت جدیدی را در زندگی روزمره جوامع، به‌طور عام و دانشجویان دانشگاه‌ها به‌طور خاص ایجاد کرده است (Aljuboori et al., 2020). شبکه‌های اجتماعی به بخشی جدایی‌ناپذیر از زندگی هر فرد در قرن بیست و یکم تبدیل شده‌اند (Bhandarkar et al., 2021) و مشاهده می‌شود که استفاده از شبکه‌های اجتماعی رایج است و بیشترین تعداد اعضا را نسبت به سایر پلتفرم‌های برخط موجود در اینترنت دارد (Palla & Sheikh, 2021). باید اظهار کرد که وبگاه‌های شبکه‌های اجتماعی یکی از انواع ارتباطات مجازی هستند که به افراد کمک کرده تا با دیگران ارتباط برقرار کنند (Rahmayani et al., 2022)، و به‌دلیل سهولت دسترسی و پیشرفت فناوری، این وبگاه‌ها به‌شدت در زندگی ما ریشه دوانده‌اند (Ali et al., 2021). شبکه‌های اجتماعی مجموعه‌ای از فناوری‌های برخط پرترفدار هستند که افراد را قادر می‌سازند تا محتوای دیجیتال را به اشتراک بگذارند (O'Connor et al., 2022) و در دهه گذشته به‌عنوان محرک کلیدی برای اشتراک‌گذاری و کسب اطلاعات در حوزه‌های مختلف زندگی تکامل یافته‌اند (Bashir et al., 2021).

در حال حاضر میلیون‌ها متخصص از رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی برای به اشتراک گذاشتن آثار و تبدیل خود به عمل‌گران قانونی و تولیدکننده دانش استفاده می‌کنند (Delfanti, 2021). شبکه‌های اجتماعی علمی به‌طور فزاینده نقش مهمی در زندگی روزمره ما بازی می‌کنند. آن‌ها ابزار جهانی ارتباط هستند (Cozma & Dimitrova, 2021) و به‌عنوان مجرای ارتباطی اجتماعی به بخشی از جامعه نوین تبدیل شده‌اند (Kostitsina, 2019). از یک‌سو، شبکه‌های اجتماعی تکامل یافته‌اند تا نقش مهمی در زندگی شخصی و حرفه‌ای مردم در سراسر جهان داشته باشند (Linzey et al., 2018) و از سوی دیگر، استفاده از پلتفرم‌های شبکه‌های اجتماعی علمی توسط دانشجویان ترجیح داده می‌شود (Bokoh et al., 2022).

اکنون بسیاری از کاربران اینترنت به‌طور مکرر از وبگاه‌های شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند (Kaushik, 2019). شبکه‌های اجتماعی علمی و ابزارهای آن ظرفیت زیادی در ایجاد ارتباط بین کاربران آن دارند (Alam, 2020) و انتقال اطلاعات بین افراد در وبگاه‌های شبکه‌های اجتماعی نمونه خوبی از شبکه ارتباطی و راه‌کار ساختاری اجتماعی مناسب است (Das & Sarkar, 2021). از همین رو، باید بیان کرد که شبکه‌ها برای جامعه نوین حیاتی هستند (Kaur & Kaur, 2017) و همین موضوع باعث شده که

شبکه‌های اجتماعی راه ارتباطی غیررسمی مناسبی به شمار آیند (Affum, 2021). شواهد زیادی درباره اینکه ارتباطات مبتنی بر فناوری چگونه بر کاربران تأثیر می‌گذارد ارائه شده و با ظهور وبگاه‌های شبکه‌های اجتماعی، این موضوع بیش از هر زمان دیگری اهمیت پیدا کرده است (Clark et al., 2018).

شبکه‌های اجتماعی به دلیل استفاده بیشتر توسط مردم برای اهداف زیادی از جمله آموزش اهمیت زیادی پیدا کرده‌اند (Ullah, 2019). در حال حاضر برنامه‌های کاربردی شبکه‌های اجتماعی علمی که در بین دانشجویان بسیار محبوب هستند، تأثیر قابل توجهی بر پایداری آموزش دارند (Alamri et al., 2020). همچنین دانشجویان می‌توانند مطالب را از وبگاه‌های مختلف شبکه‌های اجتماعی علمی مطالعه کنند (Verdugo & Villarroel, 2021) و استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی از زمره فعالیت‌های رایج در بین دانشجویان محسوب می‌شود (Alnjadat et al., 2019). با پیچیده‌تر شدن جهان، دانشجویان باید یاد بگیرند که چگونه پیام‌ها و واقعیت‌های رسانه‌ای را به‌طور انتقادی ارزیابی کنند (Belova et al., 2022). در دو دهه گذشته، پژوهشگران و استادان همواره تلاش کرده‌اند تا تأثیرات رسانه‌های اجتماعی علمی بر تعامل و عملکرد تحصیلی در محیط‌های آموزش عالی را بررسی کنند (Mahdiun et al., 2020)؛ ولی باید بیان کرد که بررسی نگرش دانشجویان نسبت به استفاده از برنامه‌های کاربردی شبکه‌های اجتماعی برای فعالیت‌های یادگیری هنوز به‌طور کامل درک نشده است (Al-Qaysi et al., 2020).

با توجه به آن‌که وبگاه‌های شبکه‌های اجتماعی به‌طور گسترده توسط دانشجویان استفاده می‌شود (Kolhar et al., 2021) و دانشجویان در آموزش از راه دور اغلب بر استفاده از ابزارهای اطلاعات، ارتباطات و فناوری برای تسهیل ارتباط برخط و سایر فعالیت‌های پشتیبانی از یادگیری متکی هستند (Arulogun et al., 2020) و از آنجایی که فناوری‌های دیجیتال، از جمله محیط یادگیری مجازی و شبکه‌های اجتماعی در محیط آموزش عالی به‌خوبی پذیرفته شده‌اند، و نیز با توجه به آنکه اطلاعات کمی در مورد نقش این ابزارها در حمایت از دستیابی دانشجویان به اهداف آموزش عالی وجود دارد (Lacka et al., 2021)، لذا نقش شبکه‌های اجتماعی علمی در توسعه و ارتقای جایگاه تخصصی دانشجویان قابل توجه است. ایجاد ارتباط علمی میان دانشجویان و تبادل حرفه‌ای با یکدیگر، می‌تواند آنان را در موقعیت بهتری برای تقویت توان خود قرار دهد. همچنین شبکه‌های اجتماعی علمی شرایطی را ایجاد می‌کند که دانشجویان بتوانند به یافته‌های علمی نوین دسترسی داشته باشند. در کنار آن باید بیان کرد که این ابزارهای نوین فناورانه زمینه آمادگی دانشجویان برای شرکت در فرصت‌های شغلی و حرفه‌ای را نیز مهیا می‌سازد. با عنایت به ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی علمی، کاربردهای این شبکه‌ها در میان دانشجویان برای سهولت انجام امور درسی و علمی، رفع نیازهای کاربران، استفاده بهینه از آن‌ها و توسعه روابط تخصصی میان دانشجویان و فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی نقش مهمی دارد. بنابراین با توجه به ضروری بودن پژوهش در این زمینه، بر آن هستیم که کاربردها و مزایای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی را در میان دانشجویان شهر خرم‌آباد مورد بررسی قرار دهیم. در این رابطه استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی مانند شبکه

اجتماعی لینکدین^۱، ریسرچ‌گیت^۲ و آکادمیا^۳ مورد بررسی قرار گرفته است. پرسش‌های پژوهش حاضر عبارت‌اند از: ۱. میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی در میان دانشجویان شهر خرم‌آباد چقدر است؟ ۲. کاربردهای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در میان دانشجویان شهر خرم‌آباد کدام‌اند؟ ۳. مزیت‌های بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در میان دانشجویان شهر خرم‌آباد کدام‌اند؟ مروری بر پیشینه پژوهش‌های انجام‌گرفته حاکی از وضعیت فعالیت شبکه‌های اجتماعی در حال حاضر است. در ادامه پاره‌ای از پژوهش‌های مرتبط معرفی می‌شود.

اعتقاد دوست‌محمدی و خجسته (۲۰۱۸) در پژوهش خود که به موضوع تعیین رابطه بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با اعتمادبه‌نفس و سلامت روان اعضای هیئت‌علمی و دانشجویان دانشگاه پیام نور شهر کرمان پرداختند آن بود که بین اعتمادبه‌نفس، نشانه‌های جسمانی، اضطراب و بی‌خوابی، کارکردهای اجتماعی و افسردگی، رابطه وجود دارد. نظرات نسبت به استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی برحسب جنسیت و رشته تحصیلی یکسان است و بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و سلامت عمومی، اعتمادبه‌نفس، نشانه‌های جسمانی، اضطراب و بی‌خوابی و افسردگی رابطه معناداری وجود دارد؛ اما بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی و کارکردهای اجتماعی رابطه معناداری وجود ندارد. نتایج حاکی از آن بود که آگاهی‌بخشی و ترغیب دانشجویان به مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی و طراحی و راه‌اندازی شبکه اجتماعی بومی به‌منظور افزایش آگاهی دانشجویان و اعضای هیئت‌علمی راهکار مناسبی برای بهبود وضعیت علمی و اجتماعی آنان است (Dost Mohammadi & Khojasteh, 2018).

نتایج پژوهش زوارقی و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «بررسی و تحلیل انگیزه‌ها، میزان، و عوامل تأثیرگذار بر استفاده دانشجویان تحصیلات تکمیلی از شبکه‌های اجتماعی علمی در دانشگاه تبریز»، نشان داد که ۶۷ درصد از دانشجویان با شبکه‌های اجتماعی علمی آشنایی داشته و از آن استفاده می‌کنند. اصلی‌ترین انگیزه‌های دانشجویان برای استفاده از این شبکه‌ها به ترتیب عبارت است از: اطلاع یافتن از تازه‌های علم و دانش، در تماس بودن با دیگر محققان و نیز دنبال کردن فعالیت دیگر پژوهشگران. همچنین نتایج نشان داد وضعیت آشنایی دانشجویان با این شبکه‌ها مطلوب نیست و دانشجویان یا به‌طور کل از این شبکه‌ها استفاده نمی‌کنند و یا استفاده بسیار کمی از این ظرفیت‌های نوین علمی دارند (Zavaraqi et al., 2018).

معمار و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی وضعیت استفاده از شبکه اجتماعی علمی ریسرچ‌گیت و رابطه آن با سرمایه اجتماعی در میان اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز پرداختند. روش پژوهش پیمایشی بود. جامعه پژوهش را تمامی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم

1. LinkedIn
2. ResearchGate
3. Academia

پزشکی جندی‌شاپور اهواز، عضو شبکه اجتماعی علمی ریسرچ‌گیت تشکیل می‌داد. یافته‌ها نشان داد که در مجموع میانگین وضعیت سرمایه اجتماعی آنان ۳/۳۴ درصد سنجیده شد. نتایج بیانگر آن است که بین میزان استفاده از شبکه اجتماعی ریسرچ‌گیت در میان اعضای هیئت‌علمی و مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. به عبارتی میزان استفاده اغلب اعضای هیئت‌علمی از شبکه اجتماعی ریسرچ‌گیت بالا بوده است و علاقه بیشتری به استفاده از این شبکه داشته‌اند. پژوهش‌هایی که در رابطه با ماهیت شبکه‌های اجتماعی علمی انجام می‌گیرند، اهمیت زیادی دارند. چراکه نتایج آن‌ها می‌تواند به کاربران در راستای همکاری بهتر در زمینه‌های پژوهشی کمک کنند (Memar et al., 2018).

مرادویسی و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی به موضوع نقش شبکه‌های اجتماعی در ارتباطات علمی دانشجویان و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران پرداختند. این پژوهش از نوع کاربردی بود و به روش توصیفی پیمایشی انجام شد. جامعه پژوهش شامل دانشجویان تحصیلات تکمیلی و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران بودند. یافته‌ها نشان داد که ابعاد جستجوی اطلاعات با میانگین ۳/۵۹ و انتشار و اشتراک اطلاعات با میانگین ۳/۳۸، از مهم‌ترین مزایای استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی در ارتباطات علمی بود. همچنین، فقدان برگزاری کارگاه‌های آموزشی در دانشگاه به‌منظور استفاده کارآمدتر از شبکه‌های اجتماعی علمی مهم‌ترین عامل بازدارنده در استفاده از این شبکه‌ها بود. نتایج نیز مبین آن بود که استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی در ارتباطات علمی کاربران مؤثر بوده است؛ با برگزاری کارگاه‌های آموزشی در خصوص معرفی قابلیت‌های این شبکه‌ها می‌تواند به افزایش بهره‌وری مؤثر از این شبکه‌ها در تمامی ابعاد ارتباطات علمی کمک کرد (Moradveisi et al., 2022).

پژوهش تالوی و همکاران (۲۰۱۸) درباره تأثیر شبکه‌های اجتماعی علمی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان منتخب به انجام رسید. آنان بر روی تأثیر واقعی ارتباطات روزانه دانشجویان در شبکه‌های اجتماعی مطالعه عمیقی انجام دادند. در این پژوهش ۶۰ دانشجوی سیستم اطلاعات مدیریت و مدیریت بازرگانی که به‌طور فعال از شبکه‌های اجتماعی علمی استفاده می‌کردند، مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که شبکه‌های اجتماعی به بخش جدایی‌ناپذیر از زندگی کامل دانشجویان تبدیل شده و بیشتر اوقات فراغت آن‌ها را پوشش می‌دهد. شبکه‌های اجتماعی در رشد علمی دانشجویان تأثیر داشته و ارتباط با دیگر دانشجویان را تسریع کرده است. همچنین فرایند اجتماع‌پذیری و ارتباط علمی را تقویت کرده و در فعالیتهای حرفه‌ای و اجتماعی نقش مؤثری داشته است (Talaue et al., 2018).

کوملجنوویچ (۲۰۱۹) در پژوهشی که درباره تأثیر لینکدین در محیط دانشگاهی به انجام رسیده است، بیان می‌کند که دانشجویان، دانشگاهیان و مدیران دانشگاه به‌طور فزاینده‌ای از پلتفرم‌های دیجیتال از جمله شبکه‌های اجتماعی علمی استفاده و منابع تخصصی تولید می‌کنند. نتایج نشان داد که لینکدین تأثیر بالایی در تأثیر شیوه‌های اجتماعی و ارتباطات علمی دانشگاهی دارد. لینکدین از کاربران خود برای فعالیت در بازارهای کار دیجیتال پشتیبانی می‌کند و در محیط‌های دانشگاهی این نقش پررنگ‌تر است.

همچنین یافته‌ها حاکی از آن است که معیارهای آلتمریکس در لینکدین در حال ایجاد بازار جهانی برای مهارت‌هایی است که به‌موازات یا به‌جای مدارک دانشگاهی اجرا می‌شوند. این روش‌ها در تولید دانش و ارزش‌گذاری منابع اطلاعاتی شیوه‌های نوینی را برای ارتباطات علمی و تعامل دانشگاهی ایجاد می‌کند (Komljenovic, 2019).

المتوک و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود به بررسی به‌کارگیری تئوری ارتباطات برای ساختار و ارزیابی بسترهای رسانه‌های اجتماعی علمی در آکادمیا پرداختند. این پژوهش به‌روش پیمایشی انجام شد و ۳۰۹ دانشجو در آن مشارکت داشتند. نتایج نشان داد که بین ارتباطات آنلاین، انگیزه‌های برقراری ارتباط، خودکارآمدی ارتباط و نگرش نسبت به ویژگی‌های استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی با نظریه ارتباطات برای استفاده از این ابزارهای فناورانه رابطه معنی‌داری وجود دارد. همچنین مشخص شد که سگوهای رسانه‌ای برای اهداف تحصیلی به‌طور مثبت بر رضایت و عملکرد تحصیلی دانشجویان تأثیر می‌گذارد. پژوهش حاضر نشان می‌دهد که نظریه ارتباطات در بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی، یادگیری مشارکتی دانشجویان را بهبود می‌بخشد و آن‌ها را قادر می‌سازد تا دانش، اطلاعات و بحث‌ها را به‌طور مؤثر به اشتراک بگذارند. پیشنهاد پژوهش حاضر برای دانشجویان استفاده از پلتفرم‌های شبکه‌های اجتماعی علمی برای دستیابی به اهداف آموزشی است (Al-Maatouk et al., 2020).

چاترجی و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود درباره تأثیر شبکه‌های اجتماعی علمی به‌عنوان ابزار اشتراک دانش در آکادمیا در هند، به بررسی عواملی که نقش مهمی در تبادل دانش و ماهیت رفتاری دانشجویان از طریق ابزارهای شبکه‌های اجتماعی دارد، پرداختند. این پژوهش از مدل ظرفیت ابزاری انتظار برای تعیین رفتار تبادل دانش دانشگاهیان استفاده کرده است. این مدل با استفاده از روش پیمایشی با نظرسنجی از ۳۲۰ دانشجو به انجام رسیده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که اگر ذی‌نفعان مؤسسات آموزش عالی، کمبود تبادل دانش را احساس کنند، به اهمیت اشتراک دانش پی برده و از شبکه‌های اجتماعی علمی برای افزایش تأثیر ارتباطات علمی استفاده می‌کنند. همچنین تجربه مثبت استفاده از شبکه‌های اجتماعی بر استفاده از این ابزار برای تبادل دانش تأثیر مفیدی دارد. تقویت انگیزه اشتراک‌گذاری دانش از طریق آکادمیا توسط محیط دانشگاهی و برای ارتباطات علمی میان دانشجویان از طریق برنامه‌ریزی آموزشی نقش آن را تقویت می‌کند (Chatterjee et al., 2020).

کوزما و دیمیتروا (۲۰۲۱) در پژوهش خود به نقش استفاده و رضایت از شبکه‌های اجتماعی دانشگاهی در میان پژوهشگران حوزه ارتباطات پرداختند. نتایج نشان داد که شبکه اجتماعی علمی ریسرچ‌گیت پلتفرم محبوبی برای ارتباط دانشجویان هم‌فکر، به اشتراک‌گذاری فعالیت‌های حرفه‌ای، مکان‌یابی پژوهش‌های مرتبط، و مدیریت جایگاه دانشگاهی است. علاوه بر آن، شبکه‌های اجتماعی از نیازهایی مانند جست‌وجوی اطلاعات، تعامل اجتماعی و حتی سرگرمی پشتیبانی می‌کنند. یافته‌ها نشان داد، دانشجویانی که انگیزه مناسبی برای انجام پژوهش دارند، حساب‌های خود را بیشتر روزآمد می‌کنند،

اما مزایای کمتری را از این پلتفرم کسب می‌کنند. علاوه بر آن، دانشجویان اعلام کردند که امتیاز شبکه اجتماعی ریسرچ‌گیت که توسط پلتفرم اجتماعی ارائه می‌شود، معیار دقیقی برای نشان دادن تأثیر پژوهش آنان نیست (Cozma & Dimitrova, 2021).

لوپز کاریل و همکاران (۲۰۲۲) به بررسی نقش لینکدین در آموزش مدیریت ورزشی و توسعه پروفایل حرفه‌ای دانشجویان برای تقویت فرآیند یاددهی یادگیری پرداختند. در مجموع ۱۰۵ دانشجوی کارشناسی مدیریت ورزشی از دو دانشگاه اسپانیایی در این پژوهش شرکت کردند. پیش‌آزمون و پس‌آزمون برای انجام تحلیل‌های آماری متنوع به منظور ارزیابی تأثیر تجربه آموزشی انجام شد. نتایج نشان‌دهنده ارتباط قابل توجهی در توسعه مشخصات حرفه‌ای دانشجویان و تعامل با صنعت ورزش است. یافته‌ها نشان داد که تعامل بهتر کلاسی و تعامل بین دانشجویان و اساتید؛ و مناسب بودن لینکدین برای توسعه محتوای دوره‌های آموزشی از زمره مزایای این شبکه اجتماعی علمی است. این نتایج ظرفیت آموزشی لینکدین را برجسته می‌کند و اعضای هیئت علمی مدیریت ورزش را تشویق می‌کند تا لینکدین را به عنوان منبع آموزشی در کلاس‌های خود بگنجانند و دانشجویان برای فرایند آموزشی خود از آن بهره‌گیرند (López-Carril et al., 2022).

دانیلز و دمپسی (۲۰۲۲) در پژوهش خود درباره استفاده از شبکه اجتماعی لینکدین توسط دانشجویان نشان دادند که لینکدین، وبگاه شبکه حرفه‌ای پیشرو در جهان، بستری مقرون به صرفه را برای دانشجویان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه فراهم می‌کند تا دانش، مهارت‌ها و توانایی‌های خود را ارتقا دهند. نتایج نشان داد که دانشجویان اغلب نمی‌دانند چگونه پیشنهاد ارزشمند منحصر به فردی را در پروفایل‌های لینکدین خود بیان کنند. همچنین بیناری ۳۰ دقیقه‌ای برای آموزش مربیان کالج کالین درباره نحوه اجتناب از اشتباهات رایج در لینکدین برگزار کردند. علاقه زیاد به وبینار و همچنین پاسخ به نظرسنجی درباره جلسه نشان می‌دهد که مربیان کالج جامعه می‌خواهند یاد بگیرند که چگونه از لینکدین برای کمک به دانشجویان خود به منظور یافتن شغل پس از فارغ‌التحصیلی استفاده کنند. علاوه بر آن، استفاده از روش‌های تعاملی و برقراری ارتباط علمی میان دانشجویان افزایش یافت (Daniels & Dempsey, 2022).

پژوهش دانیلز و همکاران (۲۰۲۳) درباره اشتباهات دانشجویان در لینکدین است که به مطالعه حساب‌های کاربری آنان پرداختند. این پژوهش با استفاده از روش ترکیبی، ۳۴۰ نمایه لینکدین در دسترس عموم را برای دانشجویانی که گزارش حضور در ۸۹ کالج محلی در ایالات متحده را گزارش کردند، تحلیل کرد. نتایج نشان می‌دهد که ۷۵ درصد از نمایه‌ها شامل بخش تجربه‌پذیری با توضیحات ضعیف تا کمتر از حد متوسط است. همچنین مشخص شد که پروفایل دانشجویان که به دنبال پیدا کردن موقعیت دستیابی به شغل هستند به طور قابل توجهی بدتر از پروفایل‌های هم‌تایان شاغل خود است. علاوه بر این، نمایه‌های لینکدین برای دانشجویان کالج‌های اجتماعی بزرگ نسبت به نمایه‌های دانشجویانی که در کالج‌های اجتماعی متوسط شرکت می‌کنند، به طور قابل توجهی خطاهای نوشتاری بیشتری داشتند

(Daniels et al., 2023).

گارسیا و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهش خود دربارهٔ موقعیت شغلی در لینکدین برای دانشجویان در برنامهٔ مدیریت ورزشی دانشگاه دولتی کنتاکی شرقی به بررسی نقش این شبکهٔ اجتماعی علمی در محیط دانشگاه پرداختند. در این پژوهش که ۳۳۴ دانشجو مشارکت داشتند، مشخص شد که استفاده از لینکدین در توسعهٔ مهارت‌های سازماندهی، خلاقیت، کار گروهی، حل مسئله، انعطاف‌پذیری، رهبری، همکاری و ارتباطات در بین دانشجویان نقش مؤثری داشته است. به‌طور کلی، این مهارت‌های مهم در رشد علمی و تخصص و نیز پیدا کردن شغل مناسب، مؤثر بوده است. همچنین یافته‌ها نشان داد که مشاهدهٔ نمایه‌های بسیاری از دانشجویان مقطع کارشناسی توسط دیگران و اظهارنظر دربارهٔ آن‌ها، در توسعهٔ حرفه‌ای آن‌ها تأثیرگذار است و لذا ضرورت دارد تا دانشجویان تشویق شوند تا نمایهٔ لینکدین ایجاد کنند و از این طریق ارتباطات علمی و حرفه‌ای خود را توسعه دهند. همچنین مشخص شد که ایجاد نمایهٔ این شبکه اجتماعی علمی، به‌ویژه برای کسانی که در علوم اجتماعی، هنر و علوم انسانی تحصیل می‌کنند تأثیر بهتری دارد (Garcia et al., 2023).

بررسی پیشینهٔ پژوهش‌های انجام‌شده در بالا حاکی از آن است که با استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی می‌توان نقش مؤثری در فعالیتهای حوزهٔ آموزش، پژوهش و ارتقای علمی دانشگاهیان داشت. با توجه به ویژگی‌ها و کاربردهای شبکه‌های اجتماعی دانشجویان تلاش می‌کنند از کاربردهای این شبکه‌ها در فعالیتهای علمی، حرفه‌ای و ارتباطات اجتماعی استفاده کنند. انواع شبکه‌های اجتماعی علمی مانند لینکدین، ریسرچ‌گیت و آکادمیا در این میان نقش مهمی در توسعهٔ حرفه‌ای و تعامل تخصصی دانشجویان برعهده داشته و استفاده از آن‌ها در برنامه‌ریزی دانشگاهی لحاظ شده‌اند.

روش پژوهش

نوع پژوهش حاضر کاربردی و روش آن پیمایشی تحلیلی است. جامعهٔ آماری پژوهش عبارت است از تمامی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی (آزاد، پیام نور، علمی کاربردی) شهر خرم‌آباد که براساس آمار ارائه‌شده از طرف مراکز این دانشگاه‌ها، در حدود ۵ هزار نفر هستند. با استفاده از جدول مورگان به‌روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نسبی، تعداد ۳۷۴ نفر انتخاب شدند. طبقه‌های این نمونه شامل دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی بود. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامهٔ محقق‌ساخته بود. برای تعیین روایی پرسشنامه از روش روایی محتوایی استفاده شد. بدین منظور پیش از طراحی پرسش‌نامه از نظرات متخصصان استفاده شد. برای تعیین پایایی اولیهٔ پرسشنامه نیز از روش همسانی درونی سؤالات با استفاده از آلفای کرونباخ در نمونه‌ای ۲۱ نفری از دانشجویان استفاده شد. ارزیابی پایایی کل پرسشنامه به‌روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۰، برای مؤلفهٔ اول برابر ۰/۸۷، مؤلفهٔ دوم برابر ۰/۸۱ و مؤلفهٔ سوم برابر ۰/۸۱ بود. پایایی نهایی پرسشنامه در نمونهٔ ۳۷۴ نفری به‌روش

آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه برابر ۰/۹۴، برای مؤلفه اول برابر ۰/۸۷، مؤلفه دوم برابر ۰/۹۲ و مؤلفه سوم برابر ۰/۹۰ به دست آمد. منظور از مؤلفه علمی، اطلاعات و منابع معتبر تخصصی در حوزه موضوعی است. مؤلفه آموزشی نیز به مباحث درسی دانشجویان می‌پردازد و مؤلفه فرهنگی امور مرتبط با مباحث باورها، ارزش‌ها و رفتار را در برمی‌گیرد. همچنین مؤلفه اجتماعی با موضوع ارتباط و تعامل میان دانشجویان ربط دارد.

یافته‌ها

در ادامه یافته‌های پژوهش بر اساس پرسش‌های مطرح‌شده و مؤلفه‌های اصلی در سنجش مطالعه انجام‌گرفته مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سؤال اول: میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد به چه میزان است؟

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیر میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمترین نمره	بیشترین نمره	چولگی	کشیدگی
میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی	۱۵/۲۸	۲/۸۶	۸	۳۷	-۰/۱۴۶	-۰/۵۳۶

یافته‌های جدول (۱) نشان داد که میانگین نمره متغیر میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی ۱۵/۲۸ با انحراف معیار ۲/۸۶ است. با توجه به اینکه دامنه نمرات میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی بین ۸ تا ۴۰ بود، نمره ۲۴ به‌عنوان نقطه برش در نظر گرفته شد. در صورتی که میانگین نمرات کسب‌شده در متغیر میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد از ۲۴ بالاتر باشد به‌معنای این است که میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد بالاتر از متوسط قرار دارد و در صورت پایین بودن در حد مطلوب قرار نداشته و نیاز به بهبود دارد. لذا به همین منظور از آزمون t تک نمونه‌ای استفاده شد که نتایج آن در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۲. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای متغیر میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی

نقطه برش	سطح اطمینان ۹۵ درصد		اختلاف میانگین	معناداری	درجه آزادی	t
	حد بالا	حد پایین				
۲۴	-۱/۸۵	-۳/۲۲	-۲/۵۳	۰/۰۰۱	۳۷۳	-۷/۲۵

با توجه به داده‌های جدول (۲) و شواهد موجود نتیجه می‌گیریم که میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد پایین‌تر از حد متوسط (بر اساس طیف لیکرت) قرار دارد. همچنین میانگین کسب‌شده در این متغیر، پایین‌تر از ۲۴ قرار داشته و با آن از لحاظ آماری تفاوت معناداری دارد.

سؤال دوم: کاربردهای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد کدام‌اند؟

جدول ۳. شاخص‌های توصیفی متغیر کاربردهای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی

متغیر	نوع زمینه	میانگین	انحراف معیار	کمترین نمره	بیشترین نمره	چولگی	کشدگی
کاربرد شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد در زمینه...	علمی	۲/۵۶	۱/۰۶	۱	۵	۰/۱۰۹	-۰/۵۸۶
	فرهنگی	۲/۵۶	۱/۰۹	۱	۵	۰/۱۰۴	-۰/۷۷۵
	اجتماعی	۲/۵۶	۱/۰۹	۱	۵	۰/۲۱۱	-۰/۶۴۲
	آموزشی	۲/۶۵	۱/۱۲	۱	۵	۰/۰۶۵	-۰/۷۱۹
	پژوهشی	۲/۶۲	۱/۱۲	۱	۵	۰/۱۸۳	-۰/۶۷۲
	انتقال دانش و مفاهیم روز	۲/۵۴	۱/۱۱	۱	۵	۰/۲۶۰	-۰/۶۴۷
	فراهم آوردن بستر مناسب برای ارتباط علمی دانشجویان با اساتید و محققان	۲/۵۴	۱/۱۶	۱	۵	۰/۱۸۰	-۰/۸۷۶

یافته‌های جدول ۳ نشان داد که میانگین نمره متغیر کاربردهای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در زمینه علمی، فرهنگی و اجتماعی ۲/۵۶، در زمینه آموزشی ۲/۶۵، در زمینه پژوهشی ۲/۶۲، در زمینه انتقال دانش و مفاهیم روز و فراهم آوردن بستر مناسب برای ارتباط علمی دانشجویان با اساتید و محققان ۲/۵۴ است. کمترین نمره در تمامی زمینه‌ها ۱ و بیشترین نمره ۵ است. لذا کاربرد شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های شهر خرم‌آباد در زمینه آموزشی، پژوهشی، علمی، اجتماعی، فراهم آوردن بستر مناسب برای ارتباط علمی دانشجویان با اساتید و محققان، فرهنگی و انتقال دانش و مفاهیم روز دارای اهمیت است.

سؤال سوم: مزیت‌های بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد کدام‌اند؟

جدول ۴. شاخص‌های توصیفی متغیر مزیت‌های بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی

متغیر	نوع زمینه	میانگین	انحراف معیار	کمترین نمره	بیشترین نمره	چولگی	کشیدگی
نیت شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد در زمینه...	افزایش آگاهی	۲/۸۷	۱/۱۶	۱	۵	۰/۱۰۹	-۰/۵۸۶
	افزایش یادگیری	۲/۸۳	۱/۱۱	۱	۵	۰/۱۰۴	-۰/۷۷۵
	ارتقای علمی و پژوهشی دانشجویان	۲/۷۸	۱/۱۲	۱	۵	۰/۲۱۱	-۰/۶۴۲
	کسب مطالب مفید و علمی	۲/۸۳	۱/۱۳	۱	۵	۰/۰۶۵	-۰/۷۱۹
	اشاعه اخبار و تازه‌های کتابخانه	۲/۸۰	۱/۱۵	۱	۵	۰/۱۸۳	-۰/۶۷۲
	جذب دانشجویان و استفاده از این نظام نوین	۲/۷۶	۱/۱۸	۱	۵	۰/۲۶۰	-۰/۶۴۷
	تلقی به‌عنوان نظام مفیدی در کتابخانه‌های دانشگاهی	۳/۱۹	۱/۱۶	۱	۵	۰/۱۸۰	-۰/۸۷۶
	مورد استفاده بودن برای افراد عادی و غیردانشجو	۳/۰۵	۱/۲۴	۱	۵	۰/۱۸۰	-۰/۸۷۶

یافته‌های جدول (۴) نشان داد که میانگین نمره متغیر مزیت‌های بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در زمینه افزایش آگاهی ۲/۸۷، در زمینه افزایش یادگیری ۲/۸۳، در زمینه ارتقای علمی و پژوهشی دانشجویان ۲/۷۸، در زمینه کسب مطالب مفید و علمی ۲/۸۳، در زمینه اشاعه اخبار و تازه‌های کتابخانه ۲/۷۶، در زمینه جذب دانشجویان و استفاده از این نظام نوین ۲/۷۶، تلقی به‌عنوان نظام مفیدی در کتابخانه‌های دانشگاهی ۳/۱۹، در زمینه صرف زمان استفاده از منابع ۳/۳۹ و در زمینه مورد استفاده بودن برای افراد عادی و غیردانشجو ۳/۰۵ است. کمترین نمره در تمامی زمینه‌ها ۱ و بیشترین نمره ۵ است.

نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی کاربردها و مزایای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد مورد انجام قرار گرفت. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد پایین‌تر از حد متوسط قرار دارد و با آن از لحاظ آماری تفاوت معناداری داشت. در مجموع یافته‌های حاصل نشان داد که میزان استفاده کاربران از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد پایین‌تر از

حد متوسط و در حد کم قرار دارد. پایین بودن آگاهی نسبت به کارکرد مناسب شبکه‌ها و نیز محدودیت سواد دیجیتال می‌تواند با این مورد ارتباط داشته باشد. نتایج پژوهش دانیلز و دمپسی (Daniels & Dempsey, 2022) و دانیلز و دیگران (Daniels et al., 2023) و همچنین نتایج مطالعه زوارقی و همکاران (Zavaraqi et al., 2018) در زمینه محدودیت استفاده و مشکلات کاربران برای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی همسو با پژوهش حاضر است.

همچنین نتایج دیگر پژوهش حاضر نشان داد که بین کاربردهای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری وجود ندارد. اما ترتیب کاربردهای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد نشان داد که کاربرد شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های شهر خرم‌آباد بیشتر در زمینه آموزشی و پژوهشی در سطح بالایی بوده است. این امر نشان می‌دهد که کارکرد شبکه‌های اجتماعی در زمینه علمی شرایط مناسبی دارد. نتایج پژوهش تلئو و دیگران (۲۰۱۸) و دوست محمدی و خجسته (۲۰۱۸) و نیز مطالعه مرادویسی و همکاران (۲۰۲۱) با این زمینه دارای اشتراک است (Talaue et al., 2018; Dost Mohammadi & Khojasteh, 2018; Moradveisi et al., 2022).

علاوه بر آن، کاربرد بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد در زمینه آموزشی، پژوهشی و علمی در درجه اولویت قرار دارند. این نتیجه با پژوهش چاترجی و همکاران (Chatterjee et al., 2020) از منظر مطلوبیت این شبکه‌ها در میان دانشگاهیان و نیز پژوهش گارسیا و دیگران (Garcia et al., 2023)، از نظر سطح پژوهش همخوانی دارد. این می‌تواند نویدبخش این امر باشد که دانشجویان به بهترین وجه به دنبال استفاده حداکثری از شبکه‌های اجتماعی علمی در راستای اهداف مناسب علمی و آموزشی هستند و ضروری است تا دسترسی مناسب دانشجویان به شبکه‌های اجتماعی علمی مانند شبکه اجتماعی لینکدین، ریسرچ‌گیت و آکادِمیا، بیش‌ازپیش مورد توجه جدی مسئولان و دست‌اندرکاران قرار گیرد.

همچنین نتایج دیگر پژوهش حاضر نشان داد که بین مزیت‌های بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای تفاوت معناداری وجود دارد. ترتیب مزیت‌های بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد با توجه به میانگین‌های رتبه‌ای از بیشترین به کمترین نشان داد که مزیت‌های بهره‌گیری شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های شهر خرم‌آباد در زمینه صرف زمان استفاده از منابع و تلقی به‌عنوان سامانه مفیدی در کتابخانه‌های دانشگاهی در صدر قرار دارد. این مقوله با پژوهش لوپز کاریل و همکاران (López-Carril et al., 2022) و نیز کوزما و دیمیترووا (۲۰۲۱) و معمار و همکاران (۲۰۱۸) دارای هم‌سویی است (Carril et al., 2022; Cozma & Dimitrova, 2021; Memar et al., 2018).

سودمندی شبکه‌های اجتماعی با عنایت به استفاده کاربران و گسترش توجه به آن شامل مواردی

می‌شود که می‌تواند نقش مهمی در نفوذ بیشتر در میان جامعه بهره‌گیر داشته باشد. انتشار سریع اطلاعات از زمره مزایای آن است. همچنین نزدیک کردن کاربران فراتر از موقعیت مکانی و جغرافیایی، در کنار تأثیرگذاری برای ارتباط در فضای مجازی و تقویت آگاهی‌های عمومی و تخصصی همگی در فرایند آموزش دانشجویان در دانشگاه‌ها نقش بالایی دارد. این نتایج با پژوهش کوزما و دیمیترووا (Cozma & Dimitrova, 2021) از منظر جذب مخاطب، و پژوهش ال‌کمتوک و دیگران (Al-Maatouk et al., 2020) از جنبه نقش مؤثر تقویت شبکه‌های اجتماعی در دانشگاه دارای اشتراک است.

با استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی مانند شبکه اجتماعی لینکدین، ریسرچ‌گیت و آکادمیا می‌توان به راحتی کتاب‌ها، مقالات و فایل‌های کتابخانه را برای دسترس‌پذیری به اشتراک گذاشت. همچنین مشخص شد که صرف زمان استفاده از منابع و تلقی به‌عنوان نظام مفیدی در کتابخانه‌های دانشگاهی از مهم‌ترین مزیت‌های بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی شهر خرم‌آباد از دید کاربران بود. افزایش یادگیری و ارتقای جایگاه تخصصی در فعالیت‌های دانشگاهی از مزایای مهم استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی است. علاوه بر آن، جذب دانشجویان متناسب با وضعیت تخصصی دانشگاه، فراهم آوردن بستر مناسب برای ارتباط علمی دانشجویان با استادان و پژوهشگران و نیز آگاهی از اخبار و اطلاعات روزآمد می‌تواند از طریق بستر این شبکه‌ها تقویت شود. پژوهش چاترجی و همکاران (Chatterjee et al., 2020) نیز نشان داد که استفاده از شبکه‌های اجتماعی سبب بهبود شرایط دانشجویان از نظر دسترسی به اطلاعات و آگاهی شده و وضعیت مناسبی در فضای علمی برای آنان ایجاد می‌کند.

بررسی‌های بیشتر نشان می‌دهد که پژوهش‌های محدودی درباره کاربردها و مزایای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی انجام شده، و این پژوهش از زمره مطالعاتی است که کاربردها و مزایای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی در کتابخانه‌های دانشگاهی را مورد مطالعه قرار داده است.

- با عنایت به نتایج پژوهش، پیشنهاد می‌شود آموزش سواد دیجیتال و سواد اطلاعاتی در دستور کار دانشگاه‌های قرار گرفته تا میزان آگاهی دانشجویان در این زمینه افزایش یابد.
- ارتباط علمی استادان با دانشجویان از طریق شبکه‌های اجتماعی علمی افزایش یابد و تعامل آموزشی در این شبکه‌ها انجام گیرد.
- بخش مهمی از برنامه آموزشی و درسی در دانشگاه‌ها بر اساس منابع معرفی شده در شبکه‌های اجتماعی علمی انجام گیرد.
- دوره‌های تقویتی توسط متخصصان جهت آشنایی کاربران با کاربردها و مزایای بهره‌گیری از شبکه‌های اجتماعی علمی تشکیل شود.
- در کتابخانه‌ها بخشی از منابع اطلاعاتی موجود در شبکه‌های اجتماعی علمی به کاربران معرفی

شود و دسترسی به این منابع تسریع شود.

- همچنین پیشنهاد می‌شود که برنامه‌ریزی مدونی برای استفاده در فرایندهای آموزشی در ارتباط با دروس متعدد در دانشگاه‌های صورت گرفته و برای استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی، مشوق‌هایی در نظر گرفته شود.

References

- Affum, M. Q. (2021). How the library and information workers are taking advantage of social network to perform efficiently and effectively. *International Journal of Computing, Programming and Database Management*, 2(1), 49-52. [10.33545/27076636.2021.v2.i1a.45](https://doi.org/10.33545/27076636.2021.v2.i1a.45)
- Al-Maatouk, Q., Othman, M. S., Alsayed, A. O., Al-Rahmi, A. M., Abuhassna, H., & Al-Rahmi, W. M. (2020). Applying communication theory to structure and evaluate the social media platforms in academia. *International Journal*, 9(2), 1505-1515. <https://doi.org/10.30534/ijtcse/2020/92922020>
- Al-Qaysi, N., Mohamad-Nordin, N., & Al-Emran, M. (2020). What leads to social learning? Students' attitudes towards using social media applications in Omani higher education. *Education and Information Technologies*, 25(3), <https://doi.org.2157-2174>. doi: <https://doi.org/10.1007/s10639-019-10074-6>
- Alam, N. (2020). Perception and Use of Social Media by Library Users of the Aliah University, Kolkata: a study. *World Digital Libraries-An international journal*, 13(1), 29-42. <https://doi.org.10.18329/09757597/2020/13103>
- Alamri, M. M., Almaiah, M. A., & Al-Rahmi, W. M. (2020). Social Media Applications Affecting Students' Academic Performance: A Model Developed for Sustainability in Higher Education. *Sustainability*, 12(16). <https://doi.org.10.3390/su12166471>
- Ali, S., Qamar, A., Habes, M., & Al Adwan, M. N. (2021). Gender discrepancies concerning social media usage and its influences on students academic performance. *Utopía y Praxis Latinoamericana*, 26(1), 321-333. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4556283>
- Aljuboori, A. F., Fashakh, A. M., & Bayat, O. (2020). The impacts of social media on University students in Iraq. *Egyptian Informatics Journal*, 21(3), 139-144. doi: <https://doi.org/10.1016/j.eij.2019.12.003>
- Alnjadat, R., Hmaid, M. M., Samha, T. E., Kilani, M. M., & Hasswan, A. M. (2019). Gender variations in social media usage and academic performance among the students of University of Sharjah. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 14(4), 390-394. <https://doi.org/10.1016/j.jtumed.2019.05.002>
- Arulogun, O. T., Akande, O. N., Akindele, A. T., & Badmus, T. A. (2020). Survey dataset on open and distance learning students' intention to use social media and emerging technologies for online facilitation. *Data in Brief*, 31, 105929. doi: <https://doi.org/10.1016/j.dib.2020.105929>
- Bashir, I., Malik, A., & Mahmood, K. (2021). Social media use and information-sharing

- behaviour of university students. *IFLA Journal*, 47(4), 481-492. <https://doi.org/10.1177/0340035221991564>
- Belova, N., Krause, M., & Siemens, C. (2022). Students' Strategies When Dealing with Science-Based Information in Social Media—A Group Discussion Study. *Education Sciences*, 12(9), 1-13. <https://doi.org.10.3390/educsci12090603>
- Bhandarkar, A. M., Pandey, A. K., Nayak, R., Pujary, K., & Kumar, A. (2021). Impact of social media on the academic performance of undergraduate medical students. *Medical Journal Armed Forces India*, 77, S37-S41. <https://doi.org/10.1016/j.mjafi.2020.10.021>
- Bokoh, M. A., Bello, M. M., & Idowu, A. A. (Jan, 2022). Use of Social Media Platforms for Dissemination of Information and Creating Awareness about Library Resources and Services among Students in Lagos State University, Nigeria. *Library Philosophy and Practice*, 1-21. Retrieved on 19/11/2021: from <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/6832>
- Chatterjee, S., Rana, N. P., & Dwivedi, Y. K. (2020). Social media as a tool of knowledge sharing in academia: an empirical study using valance, instrumentality and expectancy (VIE) approach. *Journal of Knowledge Management*, 24(10), 2531-2552. <https://doi.org.10.1108/JKM-04-2020-0252>
- Clark, J. L., Algoe, S. B., & Green, M. C. (2018). Social network sites and well-being: The role of social connection. *Current Directions in Psychological Science*, 27(1), 32-37. <https://doi.org/10.1177/0963721417730833>
- Cozma, R., & Dimitrova, D. (2021). Research Gate or Revolving Door? Uses and Gratifications of Academic Social Media Among Communication Scholars. *Journalism & Mass Communication Educator*, 76(3), 282-296. <https://doi.org/10.1177/1077695820965030>
- Daniels, R. A., & Dempsey, M. (2022). Leveraging LinkedIn: How Can Educators Help College Students Market Themselves? *Community College Journal of Research and Practice*, 46(6), 444-447. <https://doi.org.10.1080/10668926.2021.1919242>
- Daniels, R. A., Pemble, S. D., Allen, D., Lain, G., & Miller, L. A. (2023). LinkedIn Blunders: A Mixed Method Study of College Students' Profiles. *Community College Journal of Research and Practice*, 47(2), 90-105. <https://doi.org/10.1080/10668926.2021.1944932>
- Das, A., & Sarkar, A. (2021). Use of social media for effective library and information services among university students: a study. *SRELS Journal of information Management*, 58(2), 101-107. <https://doi.org/10.17821/srels/2021/v58i2/152394>
- Delfanti, A. (2021). The financial market of ideas: A theory of academic social media. *Social Studies of Science*, 51(2), 259-276. <https://doi.org.10.1177/0306312720966649>
- Dost Mohammadi, M., & Khojasteh, S. (2018). Relationship Between the Use of Virtual Social Networks With Self-Esteem and Mental Health of Faculty Members and Students (Payame Noor University in Kerman). 8(27), 251-272. Retrieved on 19/11/2021 from: https://ciu.nahad.ir/article_549.html [In Persian]
- Garcia, J., Wellman, W., Chen, S., & Trent, C. (2023). LinkedIn Analysis Job Placement for Students in The Sport Management Program of An Eastern Kentucky Public University. [Dissertation of Doctoral]. Retrieved on 19/11/2021 from: <https://digitalcommons.murraystate.edu/postersatthecapitol/2023/Morehead/8/>
- Kaur, M., & Kaur, H. (2017). Implementation of Enhanced Graph Layout Algorithm for Visualizing Social Network Data using NetworkX Library. *International Journal of*

- Advanced Research in Computer Science*, 8(3), 287-292.
- Kaushik, S. (2019). Social network services and Libraries. *IP Indian Journal of Library Science and Information Technology*, 4(1), 8-10. <https://doi.org/10.18231/j.ijlsit.2019.003>
- Kolhar, M., Kazi, R. N. A., & Alameen, A. (2021). Effect of social media use on learning, social interactions, and sleep duration among university students. *Saudi Journal of Biological Sciences*, 28(4), 2216-2222. <https://doi.org/10.1016/j.sjbs.2021.01.010>
- Komljenovic, J. (2019). LinkedIn, platforming labour, and the new employability mandate for universities. *Globalisation, Societies and Education*, 17(1), 28-43. <https://doi.org/10.1080/14767724.2018.1500275>
- Kostitsina, A. (2019). The university libraries in the social network VKontakte: The administrator's experience. «*SCIENTIFIC AND TECHNICAL LIBRARIES*» («*Nauchnye i tekhnicheskie biblioteki*»), 642. <https://doi.org/10.33186/1027-3689-2019-6-41-50>
- Lacka, E., Wong, T. C., & Haddoud, M. Y. (2021). Can digital technologies improve students' efficiency? Exploring the role of Virtual Learning Environment and Social Media use in Higher Education. *Computers & Education*, 163, 104099. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.104099>
- Linzey, J. R., Graffeo, C. S., Wang, J. Z., Haider, A. S., & Alotaibi, N. M. (2018). Neurosurgery and the rise of academic social media: what neurosurgeons should know. *Journal of Neurosurgery JNS*, 129(4), 1093-1097. <https://doi.org/10.3171/2018.2.JNS172817>
- López-Carril, S., Alguacil, M., & Anagnostopoulos, C. (2022). LinkedIn in sport management education: Developing the students' professional profile boosting the teaching-learning process. *The International Journal of Management Education*, 20(1), 100611. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2022.100611>
- Mahdiun, R., Salimi, G., & Raeisy, L. (2020). Effect of social media on academic engagement and performance: Perspective of graduate students. *Education and Information Technologies*, 25(4), 2427-2446. <https://doi.org/10.1007/s10639-019-10032-2>
- Memar, N., Baji, F., & Hosseinizadeh, F. (2018). Surveying the relationship between use of the ResearchGate network and social capital of faculty members of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 10(23), 15-26. <https://doi.org/10.22055/slis.2017.13131> [In Persian]
- Moradveisi, j., Panahi, s., & Sedghi, s. (2022). The role of social networks in the scholarly communication of students and faculty members of Iran University of Medical Sciences. *Journal of Health Administration*, 24(4), 47-57. <http://dx.doi.org/10.52547/jha.24.4.47> [In Persian]
- O'Connor, S., Odewusi, T., Smith, P. M., & Booth, R. G. (2022). Digital professionalism on social media: The opinions of undergraduate nursing students. *Nurse education today*, 111, 105322. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022.105322>
- Palla, I. A., & Sheikh, A. (2021). Impact of social media on the academic performance of college students in Kashmir. *Information Discovery and Delivery*, 49(4), 298-307. <http://dx.doi.org/10.25215/0601.046>
- Rahmayani, O., Ardi, S., & Nofrialdi, R. (2022). The Effect of Utilization of Social Media Instagram@ Nanarfshop on Buying Interest of Fisipol Students University Ekasakti Padang. *Journal of Law, Politic and Humanities*, 2(2), 85-94.

<https://doi.org/10.38035/jlph.v2i2.89>

Talaue, G. M., AlSaad, A., AlRushaidan, N., AlHugail, A., & AlFahhad, S. (2018). The impact of social media on academic performance of selected college students. *International Journal of Advanced Information Technology*, 8(4/5), 27-35.

<https://doi.org/10.5121/ijait.2018.8503>

Verdugo, G. B., & Villarroel, A. V. (2021). Measuring the association between students' exposure to social media and their valuation of sustainability in entrepreneurship. *Heliyon*, 7(6), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e07272>

Zavaraqi, R., Hamdipour, A., & Ghasemizadeh, F. (2018). Investigating and Analyzing the Motivations, Amount and Affecting Factors of Postgraduate Students of Scientific Social Networks: University of Tabriz Case Study. *Interdisciplinary Studies in the Humanities*, 10(2), 27-53. <https://doi.org/10.22035/isih.2018.278> [In Persian]